

Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi

Güclü və qüdrətli Azərbaycan dövləti beynəlxalq aləmin aparıcı subyektlərindən birinə çevrilməklə yanaşı, tək-cə sosial-iqtisadi sahədə deyil, eləcə də cəmiyyətin daha da demokratikləşdirilməsi istiqamətində kifayət qədər uğurlar qazanıb. Azərbaycan dünya miqyasında mövcud olan mütərəqqi, humanist məzmunlu fəaliyyət birlikləri ilə yanaşı, bu gün özündə bəşəri dəyərləri ehtiva edən bütün beynəlxalq müqavilə, pakt və konvensiyalara qoşulub. Belə müqavilələrdən biri də Vindhuk müqaviləsidir. Bu, insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsinə töhfə vermək məqsədilə formalaşdırılmış sənədlərdən biridir. Xatırladaq ki, həmin müqavilə azad və müstəqil informasiya vasitələrinə yardımçı olmaq məqsədi ilə bütün dünya dövlətlərinə mətbuat azadlığının və demokratikliyinin təmin edilməsinə yardımçı olmağa çağıran sənəddir. Hər bir insan əqidə azadlığı və onu sərbəst ifadə etmək hüququna malikdir. Bu gün, tam qətiyyətlə deyə bilərik ki, Azərbaycan Respublikası, nəinki Avropada, hətta bütün dünyada əsas insan hüquq və azadlıqlarının, həm də söz və mətbuat azadlığının ən yüksək səviyyədə qorunduğu ölkələrdən biridir. Müstəqil Azərbaycan dövləti ölkədə insan hüquqlarının müdafiəsi, söz və mətbuat azadlığı kimi məsələlərə xüsusi yer verir.

Azad fikir, düşüncə və söz azadlığı inkişafın yüksək pilləsinə çatıb

Azərbaycan dövləti hər zaman azad fikir və söz azadlığının inkişafı üçün genişmiqyaslı işlər görüb. 1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ölkədə hakimiyyətə qayıdışından sonra yeni tipli medianın formalaşması və möhkəmlənməsi üçün dəfələrlə ciddi tədbirlər həyata keçirilib, "Kütləvi informasiya vasitələri haqqında" Qanunun qəbulundan sonra ölkə mətbuatının inkişafında yeni dövr başlandı və bu mediaya yeni ruh, nəfəs gətirdi. Bundan sonra da azad mediaya sahib olan Azərbaycan cəmiyyəti davamlı inkişaf edəcək və bu, onun iqtisadi və siyasi həyatına da öz təsirini göstərəcək. Çünki belə bir cəmiyyət artıq var və bu həqiqəti çağdaş dünyada hər kəs qəbul edir. Azad fikir və azad düşüncə mətbuatın inkişafına təkan verir və xalqımızın arzularının reallaşmasına, müstəqillik amalinin güclənməsinə, mənəvi dəyərlərinin tərəqqisinə, milli şüurun və mədəniyyətin formalaşmasına öz töhfələrini verə bilər.

Hazırda azad fikir və düşüncə, söz azadlığı inkişafın yüksək pilləsinə çatıb. Çünki evvəlki dövrlərə nəzər saldıqda hakimiyyət orqanları, siyasi dairələr milli fikrin, söz azadlığının inkişafı və mətbuatın azadlığı naminə heç bir iş görmürdülər. Jurnalistin döyüldüyü, televiziya verilişinin canlı efirinə müdaxilə edildiyi bir dövrdə hansı müstəqil və azad mətbuatdan söhbət gedə bilərdi?! O dövr demokratik dəyərlərin bərqərar olması və inkişafı mümkün deyildi. Lakin Ulu Öndərin 1993-cü ildə xalqın təkidli, tələbi ilə hakimiyyətə qayıdış mətbuatımızın inkişaf tarixində də yeni bir mərhələnin əsasını qoyub və azad fikrin düşüncənin inkişafı yüksək səviyyəyə çatıb.

Ölkədə azad mətbuatın mövcudluğunun qarşısını heç bir qüvvə ala bilməz

"İki sahil" qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə deyir ki, bütün dövlətlər kimi, Azərbaycan da demokratiyanın təməl prinsiplərindən hesab olunan azad fikir və düşüncənin bu kimi dəyərlərin tətbiqində, inkişaf etdirilməsində maraqlıdır: "Bu da bir faktır ki, söz və fikir azadlığı, informasiya əldə etmək haqqının tanınması azad mətbuatın mövcudluğundan keçir. Heç şübhəsiz ki, sözügedən azadlıqların təmin olunması üçün təkmil qanunvericilik bazası Azərbaycan var və fikir, mətbuat azadlığı kifayət qədər qanunlarla tam şəkildə təsbit olunur. Hər bir şəxs bu sahə ilə bağlı öz fəaliyyətini qura, fikrini ifadə edə bilər. Demokratiyanın əsas göstəricilərindən sayılan söz və məlumat azadlığı prinsipi dövlətlərin, xalqların hərtərəfli inkişafında, cəmiyyətlərin formalaşmasında müstəsna rol oynayır. İnsan hüquq və azadlıqlarının ayrılmaz hissəsi olan söz, fikir və ifadə azadlığı və bunların təminatı hər bir ölkədə demokratiyanın nə dərəcədə inkişaf etdiyinin və demokratik təsisatların uğurlu işləməsinin əsasını təşkil edir. Azərbaycanda jurnalist peşəkarlığının artırılması, söz azadlığının bərqərar olması və onun əsas daşıyıcısı olan müstəqil mətbuatın yaradılması Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin və onun davamçısı Prezident İlham Əliyevin adı, siyasi və dövlətçilik fəaliyyəti ilə sıx bağlıdır. Dahi şəxsiyyətlərin kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına göstərdiyi böyük diqqət və qayğısı nəticəsində qısa zamanda bu sahədə fəaliyyəti tənzimləyən zəngin qanunvericilik bazası yaradılıb, mətbuat orqan-

larının maddi-texniki təminatı, iqtisadi müstəqilliyi gücləndirilib, mətbuat-dövlət münasibətlərində mütərəqqi ənənələrin əsası qoyulub və artıq Azərbaycan bununla inteqrasiya edib. Bunun nəticəsidir ki, müstəqil Azərbaycanın adı dünyanın inkişaf etmiş ölkələri ilə bir sırada çəkilir. Bu gün ölkəmizdə insanlar müstəqil düşüncələrini ifadə edə bilir və azad fəaliyyəti, inkişafı üçün zəruri tədbirlər görülür. Azərbaycanda fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi Prezident İlham Əliyevin daim diqqətindədir. Dövlət başçısı fəaliyyətə başladığı ilk gündən mətbuatın inkişafının dövlət siyasətinin başlıca prioritetləri kimi elan etdi, fəaliyyətində bu nüansa xüsusi diqqət ayırdı və kütləvi informasiya vasitələrinə maddi yardımlar edildi. Bütün bu reallıqlar, bir daha sübut edir ki, ölkədə azad mətbuat mövcuddur və onun mövcudluğunun qarşısını heç bir qüvvə ala bilməz. Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun yaradılması da mətbuatın inkişafına göstərilən diqqət və qayğının bariz nümunəsidir. Jurnalistlərin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması, fəxri adlarla təltif olunmaları onlara verilən dəyərin bariz nümunəsidir.

Cəmiyyətin yükünü də, inkişafını da media öz üstünə götürməlidir

"Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, millət vəkili Hikmət Babaoğlu hesab edir ki, Azərbaycan mətbuatı yarandığı gündən bu günə qədər mövcud olduğu dövrdə özünün ən azad və dövlət himayəsi ilə əhatə olunduğu bir mərhələni yaşayıb: "Hələ 1998-ci ildə senzuranın ləğv edilməsi və bundan sonra mətbuatla

baycan mediası tam azaddır və tarixin heç bir mərhələsində olmadığı qədər dövlət qayğısı və diqqəti ilə əhatə olunubdur. Azərbaycan mətbuatı və mediası söz azadlığından fikir ifadəsindən və plüralizmdən olduqca bəhrələnir. Bu gün, əlbəttə ki, Azərbaycan mətbuatı bu azadlıqlardan kifayət qədər istifadə edə bilir. Ona görə də, düşünürəm ki, intellektin, fikrin, yaradıcılığın və düşüncənin heç bir sərhədi yoxdur. Bizim azadlığımız elə, əslində, burdadır və dediyimiz kimi yaradıcılıq, düşünmək, idrak etmək yeni ideyalar gətirmək bu gün həm də medianın borcudur. Amma biz diqqətə media cəmiyyət münasibətlərinə baxsaq, görürük ki, media ilə cəmiyyətin həm inkişafı, həm intellektual göstəriciləri bir-biri ilə düz mütənəsbətdir. Yeni ola bilməz ki, inkişaf etmiş cəmiyyətin inkişaf etməmiş mediası olsun və yaxud əksinə. Ancaq bu iki mühüm institutun ardıcılığını müəyyənləşdirməyə çalışsaq, biz medianı önə çəkməliyik. Hər nə qədər media mənsuqları özləri cəmiyyətin içərisindən çıxan fərdlərdirsə, bir o qədər də onlar cəmiyyətin öndə gedən fərdləri kimi səciyyələndirilir. Belə olan halda, yenə önə biz medianı çıxarmalıyıq, yeni cəmiyyətin yükünü də inkişafını da media öz üstünə götürməlidir. Çünki bu xüsusi bir intellektual təbəqədir.

Ölkəmizdə söz azadlığı tamamilə təmin olunub

"Xalq cəbhəsi" qəzetinin baş redaktoru Elçin Mirzəbəylinin sözlərinə görə, Azərbaycan dövləti mətbuatın siyasi baxışlarına, yanaşmalarına fərq qoymadan hər il kütləvi informasiya vasitələrinə dövlət dəstəyini əsirgəmir. Mətbuatın maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, sosial cəhətdən müdafiə olunması istiqamətində ciddi addımlar atılır və bu, ardıcıl olaraq, həyata keçirilir. Bu dövlətin mətbuata verdiyi dəstək və fikir azadlığına verilən qiymətdir. Eyni zamanda, nəzərə alsaq ki, ölkəmizdə söz azadlığı tamamilə təmin olunub, həmçinin, sosial şəbəkələrdə olan insanların sayı günü-gündən artır. Faktiki olaraq, bütün ölkə əhalisinin internetə çıxış imkanı var və bu faktlar Azərbaycanda söz-fikir azadlığına verilən qiymətin və dəyərin bir sübutudur.

Ruqiyyə Nəcəfzadə
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçündür